

Internacionalizmi u hrvatskoj pravnoj terminologiji

Fumić, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:053896>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-08**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Lucija Fumić

**INTERNACIONALIZMI U HRVATSKOJ
PRAVNOJ TERMINOLOGIJI**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA KROATOLOGIJU

LUCIJA FUMIĆ

**INTERNACIONALIZMI U HRVATSKOJ
PRAVNOJ TERMINOLOGIJI**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. dr. sc. Ivana Kresnik

Zagreb, 2022.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Riječi stranoga podrijetla	1
2.1. Tuđe riječi.....	1
2.2. Posuđenice	1
3. Internacionalizmi	2
4. Internacionalizmi u pravnoj terminologiji.....	3
4.1. Povijesni pregled terminoloških promjena u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu.....	4
4.2. Stvaranje novoga hrvatskoga kaznenoga zakonodavstva.....	5
5. Primjeri internacionalizama zamijenjenih hrvatskom riječi.....	6
6. Primjeri iz Krivičnoga zakona Socijalističke Republike Hrvatske i njihovi navodi u Klaićevu Rječniku.....	7
7. Promjena nazivlja u novom hrvatskom kaznenom zakonodavstvu.....	9
7.1. Latinizmi.....	9
7.2. Grecizmi	11
7.3. Galicizmi.....	11
7.4. Talijanizmi.....	12
7.5. Turcizmi.....	13
7.6. Anglizmi	13
8. Srbizmi	13
9. Zaključak.....	14
10. Literatura.....	15

1. Uvod

Internacionalizmi u hrvatskom jeziku međunarodne su riječi koje se nalaze u gotovo svim ili većini europskih jezika. U hrvatskom su jeziku internacionalizmi najčešće latinskoga ili grčkoga podrijetla i nazivaju se još europeizmima ili međunarodnicama. Riječ je o posuđenicama koje su prilagođene normama hrvatskoga standardnoga jezika kako bi se mogle uklopiti u hrvatski leksički sustav. U svojem završnom radu opisat ću internacionalizme u hrvatskoj pravnoj terminologiji.

2. Riječi stranoga podrijetla

Riječi stranoga podrijetla dijelimo na tuđe riječi, tuđice, prilagođenice i usvojenice. U grupu posuđenica ulaze tuđice, prilagođenice i usvojenice. Osim na tu podjelu, podijeliti ih još možemo i na grupe jezika iz kojih potječu kao što su primjerice anglizmi, germanizmi, rusizmi i slično (Kostanjevac, 2009, 42).

2.1. Tuđe riječi

Riječi nekoga drugoga jezika u hrvatskom tekstu, napisane izvornim oblikom pisanja nazivamo tuđim riječima. U njih spadaju izreke, poslovnice (*dum spiro, spero*), tuđa imena (*Las Vegas*) i strane riječi koje su na privremenoj uporabi u hrvatskom jeziku (*paparazzi*). Takve se riječi prema pravilu pišu kurzivom (Kostanjevac, 2009, 42).

2.2. Posuđenice

Kao što je ranije navedeno, u grupu posuđenica spadaju tuđice, prilagođenice i usvojenice. Tuđice su definirane kao *riječi stranoga podrijetla koje su pravopisno prilagođene hrvatskomu*

glasovnomu sustavu, ali zadržavaju neka svojstva izvornoga jezika nesvojstvena hrvatskomu jeziku (Kostanjevac, 2009, 42). Stolac (1997) za termin tuđica dodaje da je to riječ koja ne nastoji postati dijelom jezika u koji je ušla, nego ostaje stalno prisutna strana riječ. Kostanjevac (2009) prilagođenice navodi kao riječi stranoga podrijetla koje su naglasno, glasovno, sklonidbeno prilagođene hrvatskomu jeziku, a usvojenice su posuđenice koje su se potpuno uklopile u hrvatski jezik tako da se ne razlikuju od izvornih hrvatskih riječi i možemo reći da su prošle prilagodbu na svim jezičnim razinama. Kao primjere usvojenica navela bih *kukuruz* (rusizam) i *šećer* (turcizam). Kada govorimo o posuđenicama općenito, Skelin Horvat (2004) navodi kako je posuđivanje među jezicima staro onoliko koliko i sam ljudski jezik, a samo posuđivanje objašnjava kao ispreplitanje kultura. Ono što bih još izdvojila njezina je konstatacija da je rezultat situacije u kojoj se dva jezika nađu u kontaktu najčešće posuđivanje leksičkih elemenata i da se rijetko posuđuju gramatički elementi (Skelin Horvat, 2004, 93).

3. Internacionalizmi

U samom sam uvodu već definirala značenje pojma *internacionalizam* pa bih se u ovom odlomku pozabavila općenito načinom na koji oni ulaze u hrvatski rječnik. Filipović (1977) navodi da se kod stvaranja nove riječi pojavljuju tri mogućnosti. Stvaranje nove riječi od već postojećih elemenata u jeziku ili od elemenata klasičnih jezika, latinskoga i grčkoga, promjene značenja postojeće riječi te posuđivanje riječi iz stranih jezika, obično onoga jezika iz čije zemlje pojam potječe. U moderno vrijeme se najčešće koristi posuđivanje riječi iz stranih jezika. Takve nove riječi podliježu prilagodbama zakona jezika, a njihove su promjene temelj proučavanja stranih riječi. U svojem radu Filipović (1977) citira Pavla Rittera Vitezovića, koji je na slikovit način iznio svoje mišljenje o posuđivanju riječi iz tuđih jezika:

Človik najdičnije svoju halju nosi

A što doma nije to se vani prosi (Filipović, 1977, 140).

Tim citatom želi ukazati na problematiku koja se javlja posuđivanjem tuđe riječi i primanjem iste u rječnik. Nerijetko dolazi do ugroze razvoja vlastitoga rječnika i do uporabe tuđih riječi kada one nisu potrebne. Spominje i Josipa Đurkovečkog, koji u svom djelu *Jezičnica* navodi kako je potrebno tuđe riječi zamijeniti domaćim i slavenskim, a u slučaju da se tuđe riječi ipak

zadrže u hrvatskom jeziku, to može biti po uzoru na grčke riječi zadržane u latinskom jeziku (Filipović, 1977, 140). Smatra kako je tuđu riječ potrebno izbaciti iz uporabe i iz rječnika čim se pronađe prikladna zamjena za istu. Nadalje, Filipović (1977) spominje i Ivana Broza, koji smatra da broj tuđih riječi u hrvatskom jeziku mora biti čim manji, te Tomu Maretića, koji je definirao načelo o korištenju stranih riječi, odnosno određenih riječi za koje postoje zamjene u hrvatskom jeziku. S vremenom se u hrvatskom jeziku okupio velik broj tuđih riječi koje su se zahvaljujući dugogodišnjemu korištenju prilagodile hrvatskomu jezičnomu sustavu, stoga ih samo stručnjaci mogu prepoznati kao tuđe. Filipović navodi da najveći broj tuđih riječi u hrvatski jezik unose intelektualci i znanstvenici koji pišući svoje znanstvene radove smatraju da se obraćaju isključivo osobama iz njihove znanstvene zajednice, stoga ne pokušavaju pronaći domaću riječ za određeni pojam, ili je pak s druge strane riječ o novinarima koji su pod pritiskom vremenskoga ograničenja te jednostavno ne pronalaze vrijeme za traženje alternativne domaće riječi za pojam o kojem pišu (Filipović, 1977, 141).

4. Internacionalizmi u pravnoj terminologiji

Godine 2015. Josip Miletić objavljuje svoj rad pod nazivom *Promjene stranih riječi u hrvatskome pravnom nazivlju te njihova zastupljenost u Klaićevu Rječniku stranih riječi*. U tom radu analizira promjene u hrvatskoj pravnoj terminologiji uspoređujući internacionalizme i posuđenice iz kaznenih zakona s teritorija Republike Hrvatske u razdoblju od Austro-Ugarske Monarhije s hrvatskim rješenjima u *Rječniku stranih riječi* Adolfa Bratoljuba Klaića. U samom uvodu Miletić navodi neke internacionalizme koje danas možemo čuti u javnim nastupima visokih državnih dužnosnika Republike Hrvatske, pravnih službenika, visokopozicioniranih činovnika u državnom odvjetništvu i u sudbenoj vlasti i kod većeg broja odvjetnika, kao što su *direktni umišljaj* umjesto *izravne namjere*, *budžet* umjesto *proračuna* te *komisija* umjesto *povjerenstva* (Miletić, 2015, 79). Korištenje internacionalizama, kako u javnim nastupima, javlja se i u praktičnoj primjeni jezika u sudskim odlukama i upravnim aktima. Upravo je iz toga razloga akademik i predsjednik znanstvenoga vijeća Hrvatske akademije za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava Jakša Barbić predložio održavanje okrugloga stola *Jezik u pravu* u svibnju 2013. godine. Na tom je okruglom stolu prikazana zabrinutost pravnih stručnjaka *jezikom u presudama* i zanemarivanje jezične kompetencije u struci te spoznaja kako

neki od sudaca tu problematiku smatranju *sitničarenjem*. Miletić ovdje spominje sudca Vrhovnoga suda Marina Mrčelu i njegovu izjavu: *Pogrešno i neprikladno korištenje hrvatskog jezika u presudama može utjecati na u javnosti ionako loš dojam o sudbenoj vlasti* (Miletić, 2015, 80).

4.1. Povijesni pregled terminoloških promjena u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu

Miletić (2015) u svojem radu daje pregled najvažnijih pravnih dokumenata u Hrvatskoj koji ujedno i govore o kulturnom identitetu, kao što su *Bašćanska ploča* koja datira oko 1100. godine, *Korčulanski statut* iz 1214. godine, *Vinodolski zakon* iz 1288. godine, *Statut grada Splita* iz 1312. godine, *Poljički statut* iz 1440. godine, *Senjski i Vrbničko Krčki statut* iz 1388. godine te *Buzetski* iz 1430. godine. Spomenuti su statuti svojevremeno simbolizirali najvažnije pravne odredbe i danas svjedoče o korištenju jezika na sudovima. Osim navedenih statuta, istaknuo je neke od povlastica koje su bile dodijeljene hrvatskim slobodnim gradovima od strane ugarsko-hrvatskih kraljeva, kao što je ona Bele IV. Gradecu iz 1242. godine (Miletić, 2015, 81). Nadalje, spominje Ivana Matkovića, koji je 1788. godine preveo Kazneni zakonik Josipa II. Tiska ga u Budimu pod naslovom *Općinska naredba od zločinastvah i njihovih pedepsah* i on stupa na snagu 1803. godine. U Zadru je godinu dana kasnije tiskan *Skupozakonik iliti naredbe česarske kraljeve varhu zločinstva i pedipse određene protiva zločincem* koji stupa na snagu 1852. godine. Tim događajem Hrvati po prvi put posjeduju kazneni zakon na hrvatskom jeziku, kako na hrvatskom sjeveru, tako i na jugu. Kasnije se u primjeni pojavljuje i *Kazneni postupnik* (Miletić, 2015, 82). Ti su kazneni zakoni bili na snazi sve do raspada Austro-Ugarske Monarhije, točnije do 31. prosinca 1929. godine. Nakon toga, 1. siječnja 1930. godine na snagu stupa *Krivični zakonik za Kraljevinu Jugoslaviju i Zakonik o sudskom krivičnom postupku za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca* (Miletić, 2015, 82). Za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske na snazi je bila odredba o obveznom korištenju terminologije na hrvatskom jeziku u sudskoj praksi. Nakon uspostave socijalizma, zakoni se konceptualno mijenjaju. Tada u uporabu ulaze *Krivični zakon Socijalističke Republike Hrvatske* i *Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije* te *Zakon o krivičnom postupku* (Miletić, 2015, 82). Reformi hrvatskih zakona se nije odmah pristupilo pri osamostaljenju Republike Hrvatske, pa su 1993. godine objavljeni *Krivični zakon Republike Hrvatske, Osnovni krivični zakon Republike*

Hrvatske i Zakon o krivičnom postupku Republike Hrvatske. Poslije četiri godine reformacije kaznenoga zakonodavstva po svim točkama, pa tako i onim jezičnim, na snagu stupaju *Kazneni zakon, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o sudovima za mladež i Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama*. Kriteriji za usklađivanje hrvatskoga zakonodavstva sa zakonodavstvima zemalja koje imaju dugu demokratsku tradiciju osigurani su osamostaljenjem Republike Hrvatske i uspostavom demokracije te slobodnoga tržišta. Uz te promjene stvoreni su i kriteriji za jezičnu reformu hrvatskih zakona, stoga je zamijenjeno nekoliko stotina pravnih termina (Miletić, 2015, 83).

4.2. Stvaranje novoga hrvatskoga kaznenoga zakonodavstva

U novom hrvatskom kaznenom zakonodavstvu najbitniji broj izmjena odnosi se na tuđice, ponajviše srbizme. Zamjena tuđica bio je jedan od primarnih ciljeva prilikom pristupanja provedbi novih hrvatskih kaznenih zakona. Miletić (2015) u svojem radu navodi sljedeće citate koji o tom svjedoče:

Predlaže se izostavljanje tuđica i uporaba hrvatskog jezika gdje god je to moguće (Zapisnik treće sjednice Odbora za zakonodavstvo Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske održane 16. siječnja 1996., str. 30).

Ovih nekoliko načelnih primjedaba (...) potvrđuje obvezu zakonodavca da u postupku donošenja propisa novoga kaznenog sustava postupa temeljito, uvažavajući vrednote suvremenoga kaznenog zakonodavstva u svijetu, vlastite ciljeve i iskustva. Nužno je u daljnjem radu poštivati kako bogatstvo hrvatskoga jezika tako i pravila nomotehnike te uložiti dodatne napore radi donošenja dobrog ali i pravno uređenog i konzistentnog kaznenog zakonodavstva (Zapisnik 18. sjednice Odbora za zakonodavstvo Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske održane 14., 16. i 23. siječnja 1997., str. 6).

Odbor je zaključio da tekst Zakona prije objave u Narodnim novinama valja urediti skladno hrvatskom jezičnom standardu i pravnom nazivlju (Zapisnik 2. sjednice Odbora za zakonodavstvo Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske održane 8., 12. i 14. prosinca 1995., str. 19).

5. Primjeri internacionalizama zamijenjenih hrvatskom riječi

Prije nego što je došlo do zamijene internacionalizama hrvatskim riječima u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu je najviše bilo latinizama i grecizama. Osim toga, pojavljivale su se i neke imenice francuskoga podrijetla koje su u pravni rječnik ušle kao i ostali internacionalizmi, srpskim utjecajem. Neke riječi talijanskoga, engleskoga i turskoga podrijetla su također zamijenjene. Germanizmi nisu bili u velikom broju zastupljeni s obzirom na to da je otpor njemačkomu jeziku bio vrlo izražen zbog dugotrajnih kulturnih i političkih veza Hrvatske s Austrijom (Miletić, 2015, 85). Nadalje, Miletić se osvrće na rječnik *Juridisch-politische Terminologie für die slavischen Sprachen Oesterreichs, Deutsch-kroatische, serbische und slovenische Separat-Ausgabe* iz 1853. godine i izdvaja primjere iz toga rječnika:

<i>njemački</i>	<i>hrvatski</i>	<i>srpski</i>	<i>slovenski</i>
<i>Majorat</i>	<i>bližerodstvo</i>	<i>majorat'</i>	<i>majorat</i>
<i>Marschall</i>	<i>domovnik</i>	<i>maršal'</i>	<i>maršal</i>
<i>Monarch</i>	<i>jednovladac</i>	<i>monarh'</i>	<i>monarh</i>
<i>Estaffette</i>	<i>hitnica</i>	<i>štafetta</i>	<i>štafeta</i>
<i>Decret</i>	<i>odlučnica</i>	<i>dekret'</i>	<i>dekret</i>
<i>Taxe</i>	<i>odredbina</i>	<i>taksa</i>	<i>taksa</i>
<i>Magistrat</i>	<i>poglavarstvo</i>	<i>agistrat'</i>	<i>magistrat</i>
<i>Kanzler</i>	<i>pečatnik</i>	<i>kancler'</i>	<i>kancler</i>
<i>Commission</i>	<i>povjerenstvo</i>	<i>kommissia</i>	<i>komisija</i>

(Miletić, 2015, 86)

U navedenom je rječniku mnoštvo primjera gdje samo hrvatski jezik pruža domaću riječ, a ako se u rječniku prihvaća internacionalizam, onda je uz internacionalizam pružena i domaća riječ. Miletić zaključuje kako je iz toga vidljiva potreba za jezičnom čistoćom hrvatskoga pravnoga nazivlja od samih početaka.

6. Primjeri iz Krivičnoga zakona Socijalističke Republike Hrvatske i njihovi navodi u Klaićevu Rječniku

Ime Adolfa Bratoljuba Klaića ostalo je uklesano u kamenu hrvatskoga jezikoslovlja i leksikografije, a u ovom radu nam je posebno važan njegov *Rječnik stranih riječi*. U njemu je obradio i preveo velik broj stranih riječi među kojima su se pronašli i pravni i upravni pojmovi. Miletić (2015) pretpostavlja da je upravo njegov *Rječnik* bio glavno pomagalo u stvaranju nove pravne terminologije. U *Krivičnom zakonu Socijalističke Republike Hrvatske* glava deseta je naslovljena nazivom *Krivična djela protiv dostojanstva ličnosti i morala*. U novom zakonu je glava četrnaesta naslovljena nazivom *Kaznena djela protiv spolne slobode i ćudoređa* (Miletić, 2015, 89). Latinizam *moral* izmijenjen je u hrvatskoj pravnoj terminologiji u opisivanju kaznenih djela kao što su silovanje, rodoskrvrnuće i bludne radnje (Miletić, 2015, 89). Prema Klaićevu *Rječniku stranih riječi* značenje riječi *moral* je: *čist seksualni život, ćudorednost, ćudoređe* (Klaić, 1990, 906). Kaznena djela vezana za borbeni moral Klaić dodatno objašnjava kao polet, zanos, svijest o disciplini, duševno raspoloženje, visoki duh, spremnost na vršenje zadataka, čime je značenje dovoljno jasno tako da naziv nije ni potrebno mijenjati (Miletić, 2015, 89). Član 111. *Krivičnoga zakona Socijalističke Republike Hrvatske* govori o kaznenom djelu *Obmanjivanja kupca*. Tu se spominje pojam *kvalitet* proizvoda, koji je u novom zakonu zamijenjen pojmom *kakvoća* (Miletić, 2015, 90). Spomenute su i neke sintagme, kao što je *procesne radnje*, što je prevedeno kao *postupovne radnje*. Radi se o pridjevima koji su izvedeni od imenica proces i postupak (Miletić, 2015, 90). Također, postoji veliki broj sintagmi s pridjevom *disciplinski*. U članu 10. *Krivičnoga zakona Socijalističke Republike Hrvatske* izriču se *disciplinske* mjere. U novom kaznenom zakonu to je izmijenjeno te se u njemu izriču *stegovne* mjere (Miletić, 2015, 90). U Klaićevu *Rječniku stranih riječi* pod riječi *disciplina* stoji: *1. stega, zapt; navika na pokoravanje stanovitom poretku; 2. skup propisa koji određuju način održavanja poretka u stanovitim ustanovama i organizacijama, npr. u vojsci, školama i sl* (Klaić, 1990, 305). U *Krivičnom zakonu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije* nalazili su se nazivi kaznenih djela *Protivljenje stražaru, straži, patroli, dežurnoj ili drugoj vojnoj osobi, Povreda stražarske, patrolne ili druge slične službe, Podnošenje neistinitih raporta i izvještaja*. U novom Kaznenom zakonu te su nazive zamijenili sljedeći: *Protivljenje stražaru, straži, ophodnji, službujućoj ili drugoj vojnoj osobi u sličnoj službi, Povreda stražarske, ophodne ili druge slične službe, Podnošenje neistinitih prijavaka i izvješća* (Miletić, 2015, 91). Klaić u svojem *Rječniku* pojam *patrola* objašnjava kao: *izvidnica, straža, nadzor;*

maleni oružani odred, koji obilazi nekim krajem zbog nadzora nad tim krajem, zbog održavanja reda i zbog provjeravanja budnosti stražara (Klaić, 1990, 1020). Riječ *regrut* koja je inače francuskoga podrijetla prevodi kao: *novak, 'remac', vojnik u prvim mjesecima službe*, a riječ *regrutacija* kao: *popunjavanje vojnih jedinica novim vojnicima, stavnja, novačenje* (Klaić, 1990, 1144). Nadalje, Miletić (2015) za primjer uzima Član 231. *Krivičnoga zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije* koji govori o kaznenom djelu *Napuštanje oštećenog broda ili zrakoplova prije vremena*. Prvi stavak toga člana glasi: *Komandant ratnoga broda koji za vrijeme rata napusti oštećeni brod prije nego što je izvršio svoju dužnost prema propisima o brodskoj službi, kaznit će se zatvorom najmanje tri godine* (Miletić, 2015, 93). Novi *Kazneni zakon* uređuje tematiku toga zakona u članku 381. i prvi članak toga zakona glasi: *Zapovjednik ratnog broda koji za vrijeme rata napusti oštećeni brod prije nego što je obavio svoju dužnost prema propisima o brodskoj službi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine* (Miletić, 2015, 93). Prema Klaićevu *Rječniku* pojmovi *komanda* i *komandant* su talijanizmi. *Komanda* je: *1. vojno zapovjedništvo; 2. zapovijed, naredba* (Klaić, 1990, 710), a *komandant* je: *rukovodilac veće vojne jedinice; zapovjednik*. Za razliku od Klaićeva rječnika, Anićev i Goldsteinov *Rječnik stranih riječi* detaljno objašnjava korijen riječi *komanda*: *tal. comando, lat. commandare* (Anić-Goldstein, 2009, 705). Nadalje, *Organ* je internacionalizam koji često možemo čuti u medijima, u sintagmama kao što su *državni organ, vojni organ, organi unutarnjih poslova* i slično. Primjerice, u *Kaznenom zakonu* više nećemo pronaći sintagmu *organi unutrašnjih poslova, već redarstvene vlasti*. *Zakon o kaznenom postupku* točno određuje značenje tog pojma u članku 170.: *Redarstvene vlasti u smislu ovoga zakona jesu ovlaštene službene osobe Ministarstva unutarnjih poslova i ovlaštene službene osobe Ministarstva obrane (vojna policija) u okviru njihovog djelokruga na vojnim građevinama i drugim vojnim objektima koji služe potrebama obrane* (Miletić, 2015, 95). Riječ *organ* u Klaićevu *Rječniku* prevedena je kao: *ustanova koja izvršava određene zadatke u javnoj ili drugoj oblasti društvenog života (zakonodavni, sudski, sindikalni organ; narodni odbor – organ narodne vlasti); također i pojedinac koji vrši takve funkcije* (Klaić, 1990, 980). Ono što pronalazim posebno zanimljivim je to što Miletić navodi je da je latinizam *milicija* zamijenjen grecizmom *policija* jer da termin *milicija* budi negativna sjećanja na totalitarne režime (Miletić, 2015, 97).

7. Promjena nazivlja u novom hrvatskom kaznenom zakonodavstvu

Miletić (2015) prikazuje još nekoliko tablica u kojima su vidljive promjene nazivlja u novom hrvatskom kaznenom zakonodavstvu. Primjeri su navedeni iz kaznenih zakona iz vremena Socijalističke Republike Hrvatske i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije te samostalne Republike Hrvatske, a prikazani su u parovima. U prvom stupcu su stari nazivi koji su zamijenjeni novima navedenim u drugom stupcu.

7.1. Latinizmi

<i>moral</i>	<i>ćudoređe</i>
<i>funkcionari</i>	<i>dužnosnici</i>
<i>funkcionar</i>	<i>dužnosnik</i>
<i>socijalni radnik</i>	<i>djelatnik skrbništva</i>
<i>otcijepiti dio teritorija</i>	<i>izdvojiti dio područja</i>
<i>direktni umišljaj</i>	<i>izravna namjera</i>
<i>neposredni: direktni</i>	<i>izravni</i>
<i>javno informiranje</i>	<i>javno priopćavanje</i>
<i>kvalitet (proizvoda)</i>	<i>kakvoća (proizvoda)</i>
<i>linija</i>	<i>loza</i>
<i>eventualni umišljaj</i>	<i>neizravna namjera</i>
<i>abolucija</i>	<i>oprost</i>
<i>egzistencija</i>	<i>opstanak</i>
<i>oružane formacije</i>	<i>oružane skupine</i>

<i>kancelarija</i>	<i>pisarna</i>
<i>teritorij</i>	<i>područje</i>
<i>procesne radnje</i>	<i>postupovne radnje</i>
<i>komisija</i>	<i>povjerenstvo</i>
<i>repatrijacija</i> <i>(ratnih zarobljenika)</i>	<i>povratak</i> <i>(ratnih zarobljenika)</i>
<i>rezerva</i>	<i>pričuva, zaliha</i>
<i>rezervni oficir</i>	<i>pričuvni časnik</i>
<i>pričuvni podoficir</i>	<i>pričuvni dočasnik</i>
<i>informiranje</i>	<i>priopćavanje</i>
<i>interes</i>	<i>probitak</i>
<i>protest</i>	<i>prosvjed</i>
<i>pasoš</i>	<i>putovnica</i>
<i>prava linija</i>	<i>uspravna loza</i>
<i>direktor</i>	<i>ravnatelj</i>
<i>disciplinska kazna</i>	<i>stegovna kazna</i>
<i>disciplinska mjera</i>	<i>stegovna mjera</i>
<i>disciplinski</i>	<i>stegovni</i>
<i>disciplinski prijestup</i>	<i>stegovni prijestup</i>
<i>disciplinsko kažnjavanje</i> <i>prtvorenika</i>	<i>stegovno kažnjavanje prtvorenika</i>

(Miletić 2015: 86-87).

7.2. Grecizmi

<i>psihički</i>	<i>duševni</i>
<i>državni organ</i>	<i>državno tijelo</i>
<i>piratstvo (na moru)</i>	<i>gusarstvo (na moru)</i>
<i>apotekar</i>	<i>ljekarnik</i>
<i>nadležni državni organ</i>	<i>nadležno državno tijelo</i>
<i>neizvještavanje vojnih organa</i>	<i>neizvješćivanje vojnog tijela</i>
<i>nezakoniti rad državnog organa</i>	<i>protuzakoniti rad državnog tijela</i>
<i>organi unutarnjih poslova</i>	<i>redarstvene vlasti</i>
<i>fotografija osobe za koju postoji sumnja da je učinila krivično djelo</i>	<i>slika osumnjičenika</i>
<i>liječenje alkoholičara i narkomana (alkohol je riječ arapskog podrijetla, a narkoman grecizam)</i> (Miletić 2015: 87).	<i>liječenje od ovisnosti</i>

7.3. Galicizmi

<i>oficir</i>	<i>časnik</i>
<i>podoficir</i>	<i>dočasnik</i>
<i>regrutacija</i>	<i>novačenje</i>

<i>patrolni</i>	<i>ophodni</i>
<i>patrolna služba</i>	<i>ophodna služba</i>
<i>patrola</i>	<i>ophodnja</i>
<i>povreda patrolne službe</i>	<i>povreda ophodne službe</i>
<i>rezervni oficir</i>	<i>pričuvni časnik</i>
<i>rezervni podoficir</i>	<i>pričuvni dočasnik</i>
<i>raport</i>	<i>prijavak</i>
<i>protivljenje patroli</i>	<i>protivljenje ophodnji</i>
<i>podnošenje neistinitih raporta</i>	<i>podnošenje neistinitih prijavaka i izvještaja ili izvješća</i>

(Miletić, 2015, 88).

7.4. Talijanizmi

<i>Banda</i>	<i>(razbojnička) skupina</i>
<i>krivična djela učinjena štamptom</i>	<i>kaznena djela počinjena tiskom</i>
<i>povreda parlamentara</i>	<i>povreda pregovarača</i>
<i>parlamentar</i>	<i>pregovarač</i>
<i>raspačavanje štampanih stvari</i>	<i>raspačavanje tiskovnih stvari</i>
<i>sprečavanje štampanja</i>	<i>sprječavanje tiskanja</i>
<i>sprečavanje raspačavanja štampanih stvari</i>	<i>sprječavanje raspačavanja tiskanih stvari</i>
<i>štampane stvari</i>	<i>tiskane stvari</i>

<i>štampanje</i>	<i>tiskanje</i>
<i>komandant ratnog broda</i>	<i>zapovjednik ratnog broda</i>
<i>komanda</i>	<i>zapovjedništvo</i>

(Miletić, 2015, 88).

7.5. Turcizmi

<i>identitet leša</i>	<i>identitet tijela</i>
<i>obdukcija leša</i>	<i>obdukcija tijela</i>
<i>leš</i>	<i>tijelo</i>
<i>povreda groba;</i> <i>povreda leša</i>	<i>povreda mira pokojnika</i>

(Miletić 2015: 88).

7.6. Anglizmi

<i>budžet</i>	<i>proračun</i>
---------------	-----------------

(Miletić, 2015, 88).

8. Srbizmi

Već je ranije spomenuto da najveći broj internacionalizama koji su zamijenjeni hrvatskim riječima čine upravo srbizmi. Neki od primjera koje Miletić (2015) navodi su *uviđaj – očevid*, *pismeno – dopis*, *staratelj – skrbnik*, *prinuda – prisila*, *učesnik – sudionik*, *uračunljivost – ubrojivost*, *umišljaj – namjera* i niz drugih (Miletić, 2015, 97). Radi se o pojmovima srpske

pravne terminologije koje su u hrvatskom jeziku tuđice i za koje postoje adekvatne domaće riječi. Velik broj srbizama su ustvari prilagođeni rusizmi, kao što su primjerice riječi *staratelj*, *starateljica*, *starateljstvo*. Isto vrijedi i za srbizam *umišljaj* za koju mnogi hrvatski pravnici smatraju da ona bolje označava pojam koji je potrebno označiti od riječi *namjera* ne znajući da se radi upravo o prilagođenom rusizmu čiji prijevod znači upravo *namjera*.

9. Zaključak

Na kraju ovoga rada dodala bih kako ne čudi potreba hrvatskih jezikoslovaca za pronalaženjem adekvatne hrvatske riječi za određeni internacionalizam s obzirom na činjenicu da Hrvati imaju bogatu vojnu povijest. Kako smo se godinama borili za svoj teritorij i samostalnu državu, tako se i dalje borimo za vlastiti nam jezik. Temeljem provedene analize, to jest komparacijom pravne terminologije u zakonima koji su prije bili na snazi i onim aktualnim, možemo doći do zaključka kako je većina pravne terminologije kvalitetno obrađena i prevedena. U svakom je slučaju veliku ulogu u tom odigrao Klaićev *Rječnik stranih riječi*, bez kojega bi ovaj proces prilagodbe pravne terminologije hrvatskomu jeziku bio znatno otežan.

10. Literatura

Anić, V., Goldstein, I. (2009). *Rječnik stranih riječi*. Zagreb: Novi Liber.

Filipović, R. (1977). Tuđice i jezična kultura. *Jezik*, 25(5), 138-142.

Klaić, B. (1990). *Rječnik stranih riječi*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.

Kostanjevac, D. (2009). Tuđice u publicističkom stilu. *Hrvatistika*, 3(3), 39-48.

Miletić, J. (2015). Promjene stranih riječi u hrvatskome pravnom nazivlju te njihova zastupljenost u Klaićevu Rječniku stranih riječi. *Croatica et Slavica Iadertina*, 11(1), 79-104.

Skelin Horvat, A. (2004). Posuđivanje u hrvatski jezik u dvama razdobljima. *Suvremena lingvistika*, 57-58 (1-2), 93-104.

Stolac, D. (1997). Tuđice i primljenice u dijalektu i standardnom jeziku. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 10, 93-98.